

בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

העותרים:

1. מר _____ עזאיזה, ת.ז. _____.
2. מרכז עזה לבריאות הנפש
3. ביתונא, ביתנו לפיתוח קהילתי
4. גישה-מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר) (מס' 8174-043-58)

כולם ע"י ב"כ עו"ד שרי בשי (מ.ר. 39167) ו/או עו"ד קנת מן
(מ.ר. 10248)
גישה-מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)
שדרות שאול המלך 8
תל-אביב 64733
טל': 03-6092183, פקס: 03-6938444

-נגד-

המשיבים:

1. אלוף פיקוד הדרום
2. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
3. שר הפנים
4. מנהל מינהל האוכלוסין

כולם ע"י פרקליטות המדינה
מרח' צלאח א-דין 29, ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה לדיון מוקדם

בית משפט נכבד זה מתבקש להוציא צו על תנאי, המופנה נגד המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם, כדלקמן:

א. מדוע לא תיבחן, באופן פרטני, בקשתו של העותר 1 לקבלת היתר כניסה לישראל שיאפשר לו לעבור לגדה המערבית לצורך לימודיו בחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בית לחם.

ב. מדוע לא יוענק לעותר 1 היתר כאמור.

ג. מדוע לא תיבחן, באופן פרטני, בקשתו של כל סטודנט וסטודנט המבקש לעבור בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית לצורך לימודים, תוך מתן משקל ראוי לזכויותיו של הסטודנט ושל בני הקהילה הפלסטינית הזקוקים להשכלה ולהכשרה שירכוש במסגרת לימודיו.

כן, מתבקש בית-המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים בעתירה זו, לרבות שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

בקשה לקיום דיון מוקדם

על העותר 1 להגיע לבית לחם ולהיכנס למעונות הסטודנטים עד פתיחת הסמסטר ביום 16.1.2005. בית המשפט הנכבד מתבקש להתחשב בלוח זמנים זה ולקבוע בהתאם מועדים לדיונים ולמסירת תגובות/תצהירי תשובה, במידת הצורך.

תמצית העתירה

1. ביסוד עתירה זו עומדת בקשתו של העותר 1, צעיר פלסטיני המתגורר בעזה, לעבור לגדה המערבית על מנת להשלים את לימודיו בריפוי בעיסוק. העתירה נסובה על רצונם וזכותם של העותר 1 ושל צעירים אחרים ברצועת עזה לרכוש השכלה, לקבל הכשרה מקצועית, לסייע לחברה בה הם חיים ולקדם ולכלכל את עצמם ואת משפחותיהם. אולם, עתירה זו מעלה דרישה לכיבוד זכויות נוספות, והן זכויותיהם של תושבי עזה לקבלת שירותי ריפוי בעיסוק ושירותים נוספים, אשר כיום אינם נגישים בעזה בשל המחסור באנשי מקצוע בעלי הכשרה מתאימה. סירובו של המשיב 1 לאפשר לעותר 1 ולסטודנטים אחרים להגיע ללימודיהם מסכל את ההתפתחות האישית והמקצועית של העותר 1 ועמיתיו, תוך הפרת חובותיו של המשיב 1 לאפשר מתן סיוע הומניטארי לתושבים פלסטינים, המתגוררים ברצועת עזה.

הצדדים

2. העותר 1 הינו תושב פלסטיני, המתגורר ברצועת עזה. הוא נרשם ללימודים בחוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בית לחם. העותר 1 פנה למשיב 1 בבקשה לקבלת היתר כניסה לישראל לצורך המעבר לבית לחם, אולם בקשתו סורבה.

3. העותר 2 הינו ארגון פלסטיני לא ממשלתי וללא מטרת רווח, שהוקם בשנת 1990 במטרה לספק שירותי בריאות נפש קהילתיים לאוכלוסיית רצועת עזה. פעולותיו כוללות, בין היתר, טיפול, הכשרות ומחקר, לרבות מתן סיוע בשיקום ושילוב מטופלים במסגרות קהילתיות ומשפחתיות. לשם קידום מטרותיו וטיפול בבני הקהילה, העותר 2 זקוק לשירותיהם של מרפאים בעיסוק בעלי הכשרה מתאימה.

4. העותר 3 הינו ארגון פלסטיני לא ממשלתי וללא מטרת רווח, שהוקם בשנת 2003 במטרה לחזק את השתתפותן של נשים, צעירים וילדים בחיי הקהילה ברצועת עזה. בתחום הבריאות העותר 3 מספק לקהילה בעזה שירותי טיפול רפואי, שיקום וחינוך. העותר 3 זקוק לשירותיהם של מרפאים בעיסוק בעלי הכשרה מתאימה, לשם קידום מטרותיו וטיפול בפונים אליו.

5. העותרת 4 הינה עמותה ישראלית, שמטרתה לקדם את זכויות האדם בישראל ובשטחים הנתונים לשליטתה, ביניהן הזכות לחופש התנועה ובכללה, האינטרסים החיוניים התלויים במימוש הזכות. העותרת 4 מעניקה סיוע משפטי לפלסטינים המתגוררים ברצועת עזה והמבקשים להגיע למוסדות חינוך בגדה המערבית וללמוד שם.
6. המשיב 1 הוא בעל השליטה בכל המעברים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית והאחראי לשמירת זכויותיהם של התושבים המוגנים השוהים והמתגוררים ברצועת עזה. הוא בעל הסמכות להתיר את כניסתם של העותר 1 וסטודנטים אחרים לישראל. לעת עתה, המשיב 1 מפעיל סמכות זו.
7. המשיב 2 מחזיק מטעם מדינת ישראל בשטח הגדה המערבית בתפיסה לוחמתית. המשיב 2 האחראי לביטחונם ולזכויותיהם של התושבים המוגנים השוהים והמתגוררים בשטח שבתפיסתו. בשטח זה, המשיב 2 הינו בעל סמכות לדאוג כי יתאפשר לעותר 1 ולסטודנטים נוספים לשהות בגדה המערבית באין מפריע ולקבל שם שירותים מרשויות הצבא.
8. המשיב 3 הוא בעל הסמכות לפטור תושבי רצועת עזה מהוראות סעיף 7 לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952, על ידי מתן היתר. למשיב 3 הסמכות להתיר את כניסתם של העותר 1 וסטודנטים אחרים לישראל וכן להסמיך אחרים לעשות כך.
9. המשיב 4 הוסמך, על ידי המשיב 3, להתיר את כניסתם לישראל של מי שמתגורר ברצועת עזה, לרבות העותר 1 וסטודנטים אחרים.

הרקע העובדתי

העותר 1 נרשם ללימודים, אולם בקשתו לקבלת היתר סורבה

10. בשנת 2003, בשל הצורך האקוטי במתן שירותי ריפוי בעיסוק בקרב תושבים פלסטינים, המתגוררים ברצועת עזה ובשל היעדר מוסד הכשרה מתאים בעזה, יזמה אוניברסיטת בית לחם תכנית להכשרת צעירים המתגוררים בעזה בתחום הריפוי בעיסוק. אוניברסיטת בית לחם הינה אוניברסיטה קתולית, שמטרתה להעניק לתושבים פלסטינים, המתגוררים בגדה המערבית וברצועת עזה, חינוך והשכלה, שיאפשרו להם להתפתח ולתרום לחברה הפלסטינית. האוניברסיטה מימשה יוזמה זו במסגרת החוג לריפוי בעיסוק, חוג אשר ממומן על ידי הארגון הנורווגי לפיתוח ולשיתוף פעולה (NORAD), הפועל מטעם משרד החוץ הנורווגי. התאחדות המרפאים בעיסוק בנורווגיה (NETF) מפקחת על ההיבטים התקציביים והמקצועיים של התכנית.

11. כדי לאפשר לתושבי עזה מעוטי היכולת להשתתף בתכנית, גויסו מלגות לעשרה סטודנטים, שאמורים היו להתחיל את לימודיהם בבית לחם בספטמבר 2003. המלגות יועדו לממן שכר לימוד, שהייה במעונות הסטודנטים בבית לחם בתנאי פנימייה, חומרי לימוד והוצאות אחרות. העותר 1, ביחד עם תשעה סטודנטים אחרים, סיים את מבחני הקבלה בהצלחה ונרשם לתכנית בת ארבע שנים לקבלת תואר B.Sc בריפוי בעיסוק, שהינו תואר מוכר על ידי ההתאחדות העולמית של המרפאים בעיסוק.
12. בחודש אוגוסט 2003, ביקש העותר 1 היתר כניסה לישראל לצורך מעבר לבית לחם. בתשובה נמסר לו, כי כניסתם של סטודנטים מתחת לגיל 35 אינה מותרת על ידי הרשויות הישראליות. ניסיונותיה של רכזת החוג לריפוי בעיסוק, גב' ברברה לוי, לאפשר את כניסת העותר 1 ועמיתיו לבית לחם, נדחו.
13. בלית ברירה החל העותר 1 ללמוד את התחום, כמיטב יכולתו, ממקום מושבו ברצועת עזה. פרטים על אופיים וטיבם של הלימודים האלה יובאו בהמשך.
14. מאמצייהם של גב' לוי ושל גורמים אחרים בניסיון לאפשר את כניסתו של העותר 1 לבית לחם נמשכו מאוגוסט 2003 עד אוגוסט 2004. בין היתר, הוגשו בקשות מטעם אוניברסיטת בית לחם למשיב 1 ולגורמים אחרים ברשויות הישראליות, אולם הסירוב לא הוסר.
15. בחודש אוגוסט 2004 עתר העותר 1, יחד עם תשעת עמיתיו, לבית משפט נכבד זה, במסגרת בג"צ 7460/04 אלראזי נ' מפקד כוחות צה"ל-חבל עזה (לא פורסם), בבקשה להתיר את כניסתם לבית לחם. העתירה נדחתה תוך התייחסות לנסיבות הקשות ששררו באזור בעת הדיון. בית המשפט ציין, כי **בעתיד העותרים, וביניהם העותר 1, יהיו רשאים לחדש את בקשותיהם** להיכנס לישראל לצורך מעבר ללימודיהם בבית לחם.
16. במהלך החודשים אוגוסט וספטמבר 2005 פנה העותר 1 למשרד התיאום והקישור של הרשות הפלסטינית בבקשה להיכנס לישראל לצורך מעבר ללימודיו בגדה המערבית. נמסר לו כי בקשתו מסורבת על ידי הרשויות הישראליות מטעמים ביטחוניים. העתק מכתב הסירוב מיום 10.9.2005 מצ"ב ומסומן ע/1 (נספח לעתירה).
17. ביום 21.9.2005, פנו ב"כ העותר 1 למשיב 1 בבקשה להשיג על הסירוב ולהתיר את כניסתו לישראל לצורך המעבר ללימודים בגדה המערבית. העתק המכתב מיום 21.9.2005 מצ"ב ומסומן כע/1 (כרך הנספחים המשותף).
18. ביום 28.9.2005, בעקבות דיווחים בעיתונות לפיהם הטיפול בבקשותיהם של תושבי עזה להיכנס לישראל יועבר מידי המשיב 1, פנו ב"כ העותר 1 למשיבים 3-4 בבקשה

להתיר את כניסתו לישראל. למשיב 1 נשלח העתק מהמכתב, תוך בקשה כי ההעתק ישמש תזכורת.

העתק המכתב מיום 28.9.2005 מצ"ב ומסומן כע/2.

19. במכתב לב"כ העותר 1 מאת המשיב 4 נמסר כי בקשותיהם של תושבי רצועת עזה להיכנס לישראל ממשיכות להיות מטופלות על ידי המשיב 1.

העתק המכתב מאת המשיב 4 מיום 28.9.2005 מצ"ב ומסומן כע/3.

20. ביום 10.10.2005 פנו ב"כ העותר 1 לעו"ד אסנת מנדל, מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, במסגרת הליך של קדם בג"צ, בבקשה כי תתערב על מנת שיוזכה במענה לבקשתו.

העתק המכתב לעו"ד מנדל מיום 10.10.2005 מצ"ב ומסומן כע/4.

21. ביום 30.10.2005 נמסר לעותר 1 כי אין באפשרות מחלקת הבג"צים לקיים מעקב אחרי בקשתו.

העתק תשובתה של עו"ד מנדל מיום 30.10.2005 מצ"ב ומסומן כע/5.

22. ביום 1.11.2005 נשלח לח"מ מכתב סטנדרטי מטעם המשיב 1, בו נמסר כי באפשרותו של העותר 1 לגשת למשרדי הרשות פלסטינית ושם לבקש היתר כניסה לישראל. עוד נמסר כי במקרה של קבלת תשובה שלילית, באפשרותו של העותר 1 להגיש השגה לועדת השגות במנהלת התיאום והקישור ב"ארז" (להלן: "ועדת השגות"), וזאת באמצעות פנייה נוספת למשרדי הרשות הפלסטינית. נמסרו מספרי הטלפון והפקס של משרדי הרשות הפלסטינית.

העתק המכתב מטעם המשיב 1 מיום 1.11.2005 מצ"ב ומסומן כע/6.

23. ביום 2.11.2005 פנו ב"כ העותר 1 למשיב 1 והזכירו לו כי כבר הוגשה מטעמו בקשה להיתר כניסה לישראל למשרדי הרשות הפלסטינית, וכי נמסרה לו זה מכבר תשובה שלילית. עוד צוין, כי העותר 1 מבקש להשיג על סירוב זה בפני הרשויות הישראליות, שהן בעלות הסמכות להתיר את כניסתו לישראל. העותר 1 מחה על ניסיונו של המשיב 1 להימנע מלדון בהשגה שהגיש על ידי כך שהפנה אותו לרשות הפלסטינית, שכמובן אינה בעלת סמכות להתיר את כניסתו של העותר 1 לישראל. העותר 1 הפנה את המשיב 1 למכתב, שנכתב על ידי סא"ל אבי ביטון, מאגף פניות הציבור במחלקת תיאום הפעולות בשטחים של משרד הביטחון, בו הודיע לעמותת רופאים לזכויות אדם ביום 25.11.2004, כי לא יותר מעברם של סטודנטים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית. העותר 1 ביקש לדעת **האם מדיניות זו בעינה עומדת**. כמו כן, המשיב 1 התבקש לבצע בדיקה פרטנית של בקשתו של העותר 1 לקבלת היתר כניסה לישראל. בשל דחיפות העניין

– הצורך להסדיר את הנסיעה עד לתחילת סמסטר החורף בינואר 2006, כשהניסיון המלמד כי הליך ההשגה עשוי לארוך זמן רב – התבקש המשיב 1 להשיב לפנייתו של העותר 1 עד יום 17.11.2005.

העתק המכתב מיום 2.11.2005 מצ"ב ומסומן כע/7.

העתק המכתב מסא"ל ביטון מיום 25.11.2004 מצ"ב ומסומן כע/8.

24. בו בזמן, ומתוך ניסיון למצות כל דרך אפשרית להשיג על הסירוב ולקבל מענה לבקשתו, פנו ב"כ העותר 1 פעם נוספת לרשות הפלסטינית ביום 2.11.2005, וזאת באמצעות מספרי הפקס והטלפון שנמסרו להם על ידי המשיב 1. פנייה זו לא נענתה.

העתק הפנייה השנייה לרשות הפלסטינית מיום 2.11.2005 מצ"ב ומסומן כע/9.

25. ביום 9.11.2005 שלח העותר 1 מכתב תזכורת למשיב 1.

העתק מכתב התזכורת מיום 9.11.2005 מצ"ב ומסומן כע/10.

26. אף על פי כן המשיב 1 לא השיב לפניית אלו עד למועד המבוקש, ועל כן פנה העותר 1 אליו פעם נוספת, ביום 20.11.2005, וזאת מתוך תקווה כי לאור חתימת מדינת ישראל, ביום 15.11.2005, על ההתחייבות של מדינת ישראל להסדיר שיירות של אוטובוסים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית, יותר לו לעבור לבית לחם. המשיב 1 התבקש להשיב לפנייתו של העותר 1 עד ליום 25.11.2005.

העתק המכתב מיום 20.11.2005 מצ"ב ומסומן כע/11.

27. ביום 27.11.2005 נציגת המשיב 1, סגן מיטל זריהן מטעם היועץ המשפטי לצה"ל באזור חבל עזה, יצרה קשר טלפוני עם החתומה מטה. מפי סגן זריהן נמסר, כי המשיב 1 אינו מתיר מעברם של סטודנטים מרצועת עזה לגדה המערבית וכי לא היה בחתימה על ההסכם הני"ל כדי לשנות מדיניות זו. סגן זריהן הוסיפה, כי קיימים מגעים מדיניים בנושא.

הלימודים באמצעות "שלט רחוק" אינם מספקים

28. משנבצר מן העותר 1 להגיע למקום לימודיו, הסכימה אוניברסיטת בית לחם, באופן חריג, לסידור זמני בו הורשו העותר 1 ותשעת עמיתיו ללמוד מבלי להיות נוכחים בבית לחם בשיעורים התיאורטיים והקליניים, שהם לב ליבה של ההכשרה בריפוי בעיסוק. הסדר זה היה מיועד לאפשר לעותר 1 ולחבריו להתחיל את לימודיהם עד שכניסתם לבית לחם תותר. תחילה למדו העותר 1 והאחרים את הקורסים הבסיסיים

במכללת פלסטין לסיעוד בעזה (Palestine Nursing College). משעוכבה כניסתם לבית לחם הוטסה, לפרקים, מרצה נורווגית לרצועת עזה מעת לעת וכן החלה לנסוע לעזה גבי ברברה לוין, רכזת החוג לריפוי בעיסוק באוניברסיטת בית לחם, בניסיון להעביר לסטודנטים את חומר הלימודים. קורסים אחרים הועברו, ככל שהיה אפשר, על ידי שידורי וידיאו או דרך האינטרנט.

לעניין זה ראו את תצהירה של הגב' ברברה לוין, המפרט את שיטות הלימוד, מצ"ב ומסומן כע/12.

ראו גם תצהיר העותר 1.

29. הסדר זה – של לימודים בשלט רחוק – לוקה בפגמים רבים וחמורים. בראש ובראשונה אין מי שיפקח באורח סדיר על הלימודים או על העבודה המעשית של העותר 1. הדבר נובע מכך שבכל רצועת עזה אין אף מורה, מוסד או מסגרת להכשרת מרפאים בעיסוק וישנו מרפא בעיסוק מוסמך אחד בלבד העובד בתחום. מרכיב חיוני בלימודי הריפוי בעיסוק הינו העבודה הפרקטית, המאפשרת לסטודנטים לצפות במרפאים בעיסוק ולהתנסות בביצוע טיפולים תחת פיקוחם והכוונתם. בעזה, הסטודנטים מקבלים ייעוץ והנחייה רק בימים בהם גבי לוין מגיעה לרצועה – ביום רגיל, הם אינם עובדים כלל עם מרפאים בעיסוק. קיום לימודיהם של הסטודנטים מותנה ביכולתה של גבי לוין או מחליפתה להגיע לרצועת עזה – כאשר עיסוקיה האחרים של גבי לוין אינם מאפשרים לה להגיע לעזה או כאשר מעבר "ארז" סגור, הסטודנטים אינם לומדים. לדברי העותר 1:

"איני יודע כיצד נצבור את הניסיון הקליני הדרוש למתן טיפולים ... בסמסטר האחרון, היינו אמורים להתנסות בטיפול בילדים עם מוגבלויות ... נאלצנו להסתפק בצפייה בפיזיותרפיסט, ולנחש כיצד מרפא בעיסוק היה מטפל בילדים" (סעיף 13 לתצהירו).

רכזת התכנית לריפוי בעיסוק מסבירה כי האמצעים האלקטרוניים אינם מספיקים להעברת החומר העיוני ולהקניית המיומנות המעשית הדרושה בתחום מקצועי זה:

"ריפוי בעיסוק אינו תחום אשר ניתן ללמדו בשלט רחוק. על הסטודנטים ללמוד את המקצוע ישירות ממרפאים בעיסוק, ולהשתתף בעבודה קלינית תחת פיקוח ישיר של מרפאים בעיסוק על מנת ללמוד את המיומנויות הנדרשות לסייע למטופלים באופן יעיל" (סעיף 15 לכע/12).

30. בשל הצורך לדחוס את החומר לתוך יום או יומיים בשבוע, בהם נמצאת גבי לוין בעזה, העותר 1 מתקשה להפנים את הנושאים אותם הוא לומד. זאת, היות ואין הזדמנויות להעלות נושאים מקצועיים לדיון עם מרצים או סטודנטים אחרים; וכן אין אפשרות להשתתף בהרצאות ובפעילויות חברתיות ותרבותיות שמתרחשות בקמפוס.

כך, גבי לוין, רכזת החוג לריפוי בעיסוק, מסבירה כי הסידור מקשה על קליטת

החומר:

"תקופות הלימודים של הסטודנטים בעזה אינן מוסדרות. כאשר המורה הנורווגית הייתה בעזה, הם למדו באופן אינטנסיבי מאוד לתקופה קצרה מאוד, ולעתים רבות היה מדובר בחומר רב מדי לקליטה. כאשר אני מגיעה לעזה, אני גם כן מלמדת כמות רבה של חומר בזמן קצר מאוד, כך שלא נותרת כמעט כל אפשרות לנהל דיון, לענות על שאלות או לקלוט את החומר" (סעיף 13 לכע/12).

31. לעותר 1 אין גישה לספרי הלימוד ולציוד המקצועי, הנמצאים באוניברסיטת בית לחם, דבר שפוגע בלימודיו. ניסיונות להביא את הציוד לעזה נתקלו בקשיים תקציביים ולוגיסטיים, כגון עיכובים ממושכים של ספרים במעבר "ארז" והיעדר מקום לאחסון ציוד.

32. קיים פער תרבותי בין הסטודנטים הפלסטינים לבין המרצים הזרים אשר נוסעים לעזה ללמד, דבר שמקשה על העברת החומר. בעוד שהמרצים הפלסטינים המלמדים בבית לחם יודעים להתאים את חומרי הלימוד לצרכיהם של מטופלים בחברה הפלסטינית ולמוסכמות התרבותיות שלהם, מרצים זרים מתקשים לעשות זאת. יתרה מזו: אופי העברת השיעורים ע"י מרצים זרים מקשה על התקשורת בין הסטודנטים לבין המרצים. כך, למשל, המרצה הנורווגית, אשר הגיעה לעזה ללמד הדגימה טיפולים ופעולות בדרך של שימוש בחלקי הגוף שלה – דבר שהיה בבחינת עלבון לקבוצת הסטודנטים והסטודנטיות. בעזה אין אפשרות להעביר שיעורים בנושאים רגישים לסטודנטים ולסטודנטיות בנפרד. בשל ההגבלות על חופש התנועה, אין אפשרות להעביר מרצים פלסטינים לעזה, אשר ילמדו את החומר תוך רגישות למנהגי החברה המסורתית. כך, לדברי רכזת התכנית, גב' לוי:

"הסטודנטים היו נבוכים וכעוסים כאשר המרפאה בעיסוק הנורווגית השתמשה בתנועות גופניות, ביניהן הצבעה על חלקים בגופה, בכדי להסביר ולהדגים שיטות ריפוי שונות. הסטודנטים מעזה לומדים בקבוצה מעורבת בה גם גברים וגם נשים, ומרפאים בעיסוק זרים לא מבינים כי נושאים מסוימים, והשימוש בחלקי גוף מסוימים, הנם בגדר עניין רגיש עבור החברה הפלסטינית" (סעיף 10 לכע/12).

33. אי-יכולתו של העותר 1 להגיע לבית לחם מחייבת נשיאה בהוצאות כספיות ניכרות, הן על ידי העותר 1 והן על ידי אוניברסיטת בית לחם והארגון הנורווגי לפיתוח ושיתוף פעולה (NORAD), המממן את התכנית. המלגה שהוענקה לעותר 1 מיועדת, בין היתר, למימון הוצאות שהייתו במעונות הסטודנטים בבית לחם ולמימון הוצאות מחייה אחרות. בעזה, העותר 1 אינו יכול ליהנות מסבסוד הוצאות המחייה, והוא נותר תלוי במשפחתו בת שש הנפשות, הנתמכת על ידי המשכורת החודשית של האב, בסך 2,500 ₪. העותר 1 נאלץ לשאת בהוצאות, הנובעות מאופי לימודיו בעזה, כגון הנסיעות בין ביתו לבין המקומות השונים, בהם הוא לומד, וכן בהוצאות צילום חומר לימוד רב, המצוי בספרייה שבבית לחם.

34. התאחדות המרפאים בעיסוק בנורווגיה (NETF), המנהלת את ההיבטים התקציביים של התכנית והמפקחת על תכניה, נאלצת להזרים סכום נוסף של כ- \$66,000 לשנה לשם מימון ההוצאות, הכרוכות בהבאת מרצים זרים לעזה ולהעברת הקורסים באמצעים אלקטרוניים. זאת, בנוסף לזמנן של גבי לוי וגבי ריטה ג'נטופט, הרכזת מטעם ה-NETF, אשר מוקדש לפיקוח על תכנית הלימודים בעזה. גבי לוי וגבי ג'נטופט מתקשות לפקח על התכנית, בשל המרחק מאוניברסיטת בית לחם והקושי להגיע לרצועת עזה.

לעניין זה ראו את תצהירה של גבי ג'נטופט המצ"ב והמסומן כע/13.

לדברי גבי ג'נטופט:

"מרכיב במהות מקצוע הריפוי בעיסוק הינו ההצטרפות לרשת של מרפאים וביצוע עבודה קלינית בשטח. כיום נמצא בעזה רק מרפא בעיסוק מוכשר אחד ולא קיים מערך פיקוח מקומי לעבודת שטח ... יכולתנו לספק לאוכלוסיה העזתית מרפאים בעיסוק מוכשרים נפגעת כתוצאה מאי-יכולתם של הסטודנטים מעזה להגיע לאוניברסיטת בית-לחם" (כ/ע13).

35. ללא נוכחות בבית לחם מפסיד העותר 1 את ההשכלה הכללית הנרכשת דרך השתתפות בחיי הקמפוס. לדבריו:

"הייתי רוצה להגיע לאוניברסיטת בית לחם, וללמוד שם כראוי. שם אוכל לקבל ידע ומומחיות בתחום בו אני לומד. יתרה מכך, תהיה לי האפשרות לפגוש סטודנטים אחרים בגילאים שלי, לראות ולדבר ישירות עם מרצים שונים, לא באמצעות המייל או הוידאו" (סעיף 15 לתצהירו של העותר 1).

36. אכן, השתתפות בחיי הקמפוס נחוצה לא רק לשם הכשרה במקצוע הנבחר אלא גם לשם הקניית ערכים, חינוך לדמוקרטיה ומתן ייעוץ מקצועי.

לעניין זה ראו את תצהירו של סגן קנצלר אוניברסיטת בית לחם, האח דניאל קייסי, המצ"ב והמסומן כע/14.

לדברי האח דניאל:

"מרכיב חשוב בחינוך שמסופק על ידי אוניברסיטת בית לחם הינו חווית חיי הקמפוס. אוניברסיטת בית לחם מספקת לסטודנטים סביבה שמתאפיינת בפלורליזם, פתיחות וכבוד הדדי. מתאספים סטודנטים בעלי רקע דתי וחברתי מגוונים, מערים, כפרים ומחנות פליטים. הם משתתפים בהרצאות ובפעילויות אוניברסיטאיות בלתי פורמאליות והם יוצרים מערכות יחסים עם מורים ומנחים ..."

"חשיפה זו למגוון רעיונות, חוויות ואנשים, הינה חשובה במיוחד עבור סטודנטים מעזה, שבדרך כלל אינם זוכים להזדמנויות להתייחס

לרעיונות ולאנשים שמקורותיהם מחוץ לרצועת עזה. (סעיפים 12-13 לכע/14).

אין אפשרות לקבלת הכשרה בריפוי בעיסוק במקום אחר

37. ללא מסגרת מתאימה, אשר אינה קיימת ברצועת עזה, העותר 1 אינו יכול לקבל את ההכשרה הנדרשת לעבודה בתחום העיסוק שבחר.
38. לא מתקיימים לימודים או הכשרה בריפוי בעיסוק במצרים.
39. לימודיו של העותר 1 מתאפשרים רק בשל המלגה שקיבל מטעם אוניברסיטת בית לחם. אין באפשרותו לממן לימודים ומגורים בחו"ל.

ברצועת עזה קיים צורך אקוטי במרפאים בעיסוק

40. ברצועת עזה חיים כיום כ-1.4 מיליון תושבים וביניהם תושבים רבים הסובלים מבעיות פיזיות ונפשיות, המצריכות טיפולים מהסוג הניתן במסגרת של ריפוי בעיסוק. ריפוי בעיסוק הינו תחום, המסייע למטופלים לתפקד ולנהל את חייהם היומיומיים, להשתתף בתעסוקה ובפעילויות פנאי, לנהל משק בית ולקחת חלק בחיי הקהילה אליה הם משתייכים. מרפאים בעיסוק פועלים להתאים את הסביבה ליכולותיו של המטופל ולסייע לו לתפקד למרות מוגבלויותיו.
41. שירותים אלה נחוצים ברצועת עזה, בין היתר, בשל האחוז הגבוה של אנשים עם מוגבלויות.
- לעניין זה ראו את תצהירה של גב' חנאן מחמוד אבו-שבוק, יו"ר ועד העותר 3, המצ"ב והמסומן כע/15.
- העותר 3 אומד שיעור האנשים עם מוגבלויות החיים בעזה ב-1.7% :

"בעזה, 1.7% מהאוכלוסייה מוגבלים פיזית או נפשית. זהו אחוז גבוה מאוד בהשוואה לאזורים אחרים בעולם. רבים מאנשים אלה הם קורבנות האלימות הפוליטית מהתקופה האחרונה, וקשה להם מאוד לבצע את הפעולות הפיזיות הנדרשות לתפקוד. אנשים אלה זקוקים באופן נואש לריפוי בעיסוק על מנת לבצע את הפעולות הנדרשות לחיי היומיום" (סעיף 6 לכע/15).

42. הצורך בשירותים של מרפאים בעיסוק נהיה דחוף בשל תנאיי בטיחות לקויים, הגורמים לתאונות עבודה ולתאונות דרכים, וכן בשל אלימות פלילית ואלימות פוליטית, הגורמות לפגיעות גופניות. לדברי גב' לוי :

"בעזה יש כמות רבה של אנשים בעלי פגיעות גופניות הנובעות מתאונות דרכים, אלימות פוליטית, פשע, ותנאי בטיחות ירודים הגורמים לתאונות רבות ... החיים בעזה קשים לאנשים בעלי נכויות והשירותים והמוסדות המסייעים לבעלי נכויות בטווח הארוך אינם מספקים. התשתיות בעזה מקשות מאוד על בעלי נכויות ..."

"בנוסף, ישנה סטיגמה קשה המתלווה לנכות בחברה פלסטינית. בשל כך, חשוב במיוחד לאנשים בעלי נכויות להיות עצמאיים ככל שניתן" (סעיפים 17-19 לכע/12).

43. התנאים הקשים ברצועת עזה גורמים ללחץ פסיכולוגי כבד על האוכלוסייה ועל מטופלים פסיכולוגיים. קיים צורך אקוטי במרפאים בעיסוק שיעזרו לאנשים הסובלים מבעיות נפשיות לתפקד, למצוא תעסוקה ולהשתלב בקהילה. צרכים אלא אינם מוצאים מענה הולם, בשל המחסור בשירותי ריפוי בעיסוק, כפי שמפרט העותר 2 בתצהירו.

לעניין זה ראו את תצהירו של ד"ר אחמד אבו טאואחניה, סמנכ"ל העותר 2, המצ"ב ומסומן כע/16.

לדברי ד"ר אבו טאואחניה, בשם העותר 2:

"פלסטינאים אשר חיים ברצועת עזה סובלים מבעיות כלכליות, מתח הנובע מן הנסיבות הפוליטיות והחברתיות של חייהם, חוסר ביטחון וגורמים אחרים המשפיעים על התנהגותם האישית. הדבר הוביל למספר הולך וגובר של אנשים עם בעיות פסיכולוגיות, אשר זקוקים לדאגה מיוחדת, לטיפול ולתמיכה ... בעזה ישנו רק מרפא בעיסוק אחד המעניק שירותים למטופלי בריאות הנפש. הניסיון שלנו מצביע על החשיבות בטיפול כזה – רבים מן המטופלים שלנו אשר עברו ריפוי בעיסוק נרפאו ואחרים ראו שיפור במצבם" (סעיפים 6, 14 לכע/16).

44. אכן, אף כאשר קיימים תכנית וציוד להעניק טיפולים מהסוג של ריפוי בעיסוק, היעדר מרפאים בעלי הכשרה מתאימה מונע בפועל מתן הטיפולים. לדברי העותר 3:

"B.C.D מפעיל מספר תכניות טיפוליות המצריכות את שירותיהם של מרפאים בעיסוק ... המרפאים שלנו, עם זאת, אינם מוכשרים בריפוי בעיסוק ועל כן, יכולתם לסייע הינה מוגבלת."

...

"... אנחנו יכולים להשפיע ולסייע בהפיכת הגף המוגבל גמיש יותר, אך ללא מרפאים בעיסוק בעלי הכשרה מתאימה, אנחנו לא יכולים לסייע למטופל להתאים עצמו לסביבתו ולהשתמש בידיו לביצוע הפעולות הנדרשות" (סעיפים 7-8 לכע/15).

45. העותר 3 אף גייס תרומות לרכישת ציוד ופתיחת מחלקת שיקום, אולם אין מרפאים בעיסוק מוכשרים אשר יפעילו את המחלקה (ראו סעיף 9 לכע/15).

בקשות של סטודנטים מעזה לעבור לגדה המערבית מסורבות מבלי שמתבצעות בדיקות פרטניות

46. המשיב 1 אינו מתיר את כניסתם של סטודנטים לישראל, לצורך מעבר מרצועת עזה למוסדות השכלה בגדה המערבית. זאת, ללא קשר לקיומו או לאי-קיומו של מידע אודות סכנה ביטחונית שלכאורה נובעת מפונה מסוים. העותר 1 פנה למשיבים שש פעמים בבקשה ללמוד על המדיניות באשר למעברם של סטודנטים מרצועת עזה לגדה המערבית. הוא לא זכה לתשובה עניינית ואף נמסר לו כי עליו לפנות פעם נוספת לרשות הפלסטינית, אף על פי כי מקור הסירוב היה באיסור הגורף שהוטל. רק כעבור יותר מחודשיים אישרה נציגת המשיב 1 כי האיסור קיים, דהיינו, לצעירים פלסטינים המתגוררים בעזה אין אפשרות לרכוש השכלה במוסדות חינוך בגדה המערבית.

הטיעון המשפטי

תמצית הטיעון

47. החלטתו של המשיב 1 שלא להתיר את מעברו של העותר 1 לגדה המערבית ואף שלא לדון בפנייתו באופן פרטני מנוגדת למשפט הישראלי והבינלאומי, וזאת מארבעה טעמים.

48. ראשית, ההחלטה למנוע את נסיעתם של סטודנטים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית לצורך לימודים לוקה בחוסר סבירות, בשל היעדר התייחסות לנסיבות הפרטניות של כל פונה ופונה, ובענייננו, לנסיבות האישיות של העותר 1. תנאי להפעלת שיקול דעתו של המשיב 1 הינו, כי יפעילו תוך התייחסות למקרה הפרטני שעומד בפניו, אף אם יילקחו בחשבון גם שיקולי מדיניות כלליים. האיסור הגורף שהוטל על נסיעתם של סטודנטים מבוסס על החזקה, לפיה סטודנט, המבקש ללמוד בגדה המערבית, מהווה סכנה ביטחונית המצדיקה פגיעה כה חמורה בזכויותיו. ככל שהמשיב 1 אינו מבצע בדיקה פרטנית של נסיבותיו האישיות של כל סטודנט, המבקש לנסוע בין עזה לבין הגדה המערבית, כך מונצחת חזקה זו והופכת לבלתי-ניתנת לסתירה. אין אפשרות להשיג על הסירוב ולא ניתן להפריך את חזקת ה"מסוכנות". בכך, מדיניותם הגורפת של המשיבים פוגעת גם בזכות הטיעון של סטודנטים המתגוררים ברצועת עזה, וככל שהמדיניות מבוססת על גילם של הסטודנטים, היא פוגעת גם בעקרון השוויון.

49. שנית, ההחלטה שלא להתיר את מעברו של העותר 1 פוגעת בזכויותיו בניגוד לעקרון המידתיות, משום שהיא אינה נותנת את המשקל הראוי לזכויותיו של העותר 1 לחופש התנועה, לחופש החינוך ולחופש העיסוק.

50. שלישית, ההחלטה למנוע מעברם של סטודנטים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית פוגעת במסגרת השלטונית של רצועת עזה והגדה המערבית, בשטף החיים שם ובמערכת החינוך והבריאות הפלסטיניות. זאת, בניגוד לדין החל באזור, אשר מעגן מבנה שלטוני זה.

51. רביעית, מניעת מעברם של העותר 1 ושל סטודנטים נוספים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית פוגעת בזכות לבריאות ומפרה את חובותיה של מדינת ישראל לדאוג לרווחתם של תושבים פלסטיניים, המתגוררים ברצועת עזה. משמעות מניעת נסיעתם של העותר 1, עמיתיו ותושבים אחרים מעזה, המבקשים לקבל הכשרה בתחומי הבריאות בגדה המערבית, הינה מניעת אספקת שירותים אלה לאוכלוסייה החיה בעזה, תוך הפרת החובה לאפשר מתן סיוע הומניטארי בכלל, ושירותי בריאות בפרט.

על המשיבים חלה החובה לשקול את הנסיבות הפרטניות של כל סטודנט המבקש לנסוע

סירוב ללא בדיקה פרטנית אינו עומד במבחן הסבירות

52. פעולותיהן של רשויות המדינה, וביניהן הצבא, כפופות לכללי המשפט המנהלי הישראלי גם כאשר הן מופנות כלפי זרים וגם כאשר הן מתרחשות מחוץ לשטחי ישראל. ראו בג"צ 5627/02 סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח (5) 70, בעמ' 75 (להלן: "פרשת סייף").

53. מבחן הסבירות, המונח בלב ליבו של המשפט המנהלי, מחייב, כי המשיב 1 לא יתעלם מן הפונה הספציפי העומד בפניו. אף אם יש בידיו מידע אודות תופעה כללית של סיכון בטחוני הנשקפת ממעברם של סטודנטים מעזה לגדה המערבית – וקיומן של ראיות מסוג זה לא התבשר לעותרים – אין במידע זה כדי לפטור את המשיב 1 מן החובה לשקול, בצד המידע הכללי, את נסיבותיו של המקרה הפרטני העומד בפניו. ראו בג"צ 13/86 שאהין נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד מא (1) 197, 214 (להלן: "פרשת שאהין"); ראו גם בג"צ 1285/93 עזבון יעקב יוסף שכטר נ' מפקד אזור יהודה (לא פורסם).

54. בהקשר זה, יפים דבריו של השופט אור בבג"ץ 2709/91 חפציבה חברה לבניין עבודות ופיתוח בע"מ נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מה(4) 428, לפיהם, כאשר באה רשות מנהלית להפעיל את שיקול דעתה, "חובה עליה לשקול במסגרת הסמכות המוקנית לה, את כל העובדות והשיקולים הנוגעים לענין ולאורם של אלה לקבוע את עמדתה" (בעמ' 436).

55. אף כאשר קיים אינטרס ביטחוני כבד משקל, השימוש בקטגוריה גורפת אינו יכול לבוא במקום "שקילתו של כל מקרה ומקרה לפי נסיבותיו" (פרשת שאהין, בעמ' 216). בטרם תיפגע זכותו של הפרט על בסיס השתייכותו לקבוצה או קטגוריה, יש לבדוק, על בסיס פרטני, האם אכן קיימת העילה לשלילת הזכות (דנג"ץ 4191/97 רקנט נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד נד(5) 330, בעמ' 355 (להלן: "פרשת רקנט"). חובה זו מבטאת את סלידתה של שיטת המשפט הישראלית מפגיעה בזכויות הפרט. היא נובעת מעקרון המידתיות, והיא מהווה אחד מכליו של המשפט המנהלי להעמיד את הפרט במרכז השיקולים.

56. בהתאם לכך נפסלה מדיניות גורפת לפיה לשכת העיתונות הממשלתית סירבה להעניק תעודות עיתונאי לעיתונאים פלסטינים, וזאת מטעמי ביטחון. נקבע, כי סירוב גורף, בלי לבצע בדיקה פרטנית, אינו עומד במבחן הסבירות:

"הסירוב הטוטלי להעניק תעודות עיתונאי לפלסטינים תושבי האזור ... מלמד כי מלאכת האיזון בין שיקולי הביטוי והמידע לשיקולי הביטחון לא נעשתה כלל, ועל-כך-פנים האיזון שנעשה אינו כדין ...

סירוב ללא כל בדיקה אינדיווידואלית להעניק תעודות עיתונאי בשל מסוכנות אינהרנטית של כל העיתונאים הפלסטינים תושבי האזור – לרבות אלה הזכאים להיכנס לישראל ולעבוד בה – הוא האמצעי הפוגעני ביותר האפשרי. אמצעי זה פוגע בצורה חזקה באינטרס לעיתונות חופשית, פגיעה שהיה ניתן למונעה על-ידי בדיקות ביטחוניות אינדיווידואליות מוצדקות להפגת הסכנה הביטחונית האישית הנובעת מתושבי האזור ..." פרשת סינף, בעמ' 77 (ההדגשות הוספו).

57. ראו גם בג"צ 3379/03 מוסטקי נ' פרקליטות המדינה (לא פורסם) (להלן: "פרשת לטביה"), שם הרשות המנהלית התמודדה עם בעיה רחבת היקף של תארים אקדמאים כוזבים בקרב עובדיה:

"רק אם היה מתברר או יתברר בעקבות שימוע או בדיקה פרטנית כי העותרים או עובדים אחרים בשירות המדינה היו שותפים לאותו סחר בעבודות ומעשי שחיתות ומירמה שנוכרו לעיל, והתארים האקדמיים שקיבלו אינם משקפים תארים שהם תוצאה של לימודים ועמידה אמיתית בדרישות לקבלת התואר, כי אז יש הצדקה לשלול מהם את ההטבות" (שם, בפסקה 48).

58. אכן, הבדיקה הנדרשת על פי הדין מצריכה התייחסות ליחיד, העומד בפני הרשות, לא לתכונותיו האינהרנטיות או הדמוגרפיות. ראו בג"ץ 6741/99 יקותיאלי נ' שר הפנים, פ"ד נה(3) 673, שם נפסל השימוש בפרופיל דמוגרפי – גודל המשפחה – כתחליף לתכונה הרלוונטית – מעמדה החברתי-כלכלי. נקבע, כי אם החלטת הרשות נסובה על המעמד הכלכלי, עליה לבחון אותו, ולא להשתמש בתכונה אחרת, בטענה כי היא "מייצגת" את התכונה הרלוונטית (בעמ' 714).

59. על דרך ההיקש אנו למדים, כי אין להשתמש בפרופיל כגון קבוצת גיל, כתחליף לתכונה הרלוונטית – רמת המסוכנות. ה"מסוכנות" אינה נקבעת לפי גיל, מין או מוצא – מסוכנות נבחנת לפי בדיקה, ששוקלת את נסיבותיו הפרטניות של פלוני. כפי שנקבע בפרשת סינף:

"אכן, לעולם ניתן לטעון כי עצם היותו של עיתונאי פלסטיני תושב האזור יוצרת סיכון ביטחוני מיוחד אם אותו עיתונאי יחזיק בתעודת עיתונאי. סיכון זה קיים אף אם אותו עיתונאי הוא בעל היתרי כניסה ועבודה כאמור, ואף אם עמד בבדיקות ביטחוניות נוספות ומיוחדות לצורך קבלת תעודת עיתונאי. עם זאת סיכון מיוחד זה הינו קלוש ותאורטי, ואין בו כדי להצדיק פגיעה ודאית באינטרסים המוגנים לביטוי ולמידע חופשיים ..." (בעמ' 78) (ההדגשות הוספו).

ראו גם פרשת רקנט, בעמ' 355.

60. ודוק: נקודת המוצא הינה כי תכובד זכותם של תושבי רצועת עזה לחופש התנועה, ובמסגרתו, החופש לעבור לגדה המערבית. ניתן לפגוע בזכויות אלה רק לאחר שכנוע כי הפגיעה מתחייבת למען השגת מטרה ביטחונית ספציפית (ראו בג"צ 672/87 עתאמללה נ' אלוף פיקוד הצפון, פ"ד מב(4) 708, בעמ' 709). בלי לבדוק כל מקרה לגופו, אין אפשרות ללמוד, לא על סכנה ביטחונית ספציפית ולא על הקשר בינו לבין אמצעי ההגבלה שננקט.

61. ואולם מקורו של הסירוב לאפשר לעותר 1 להיכנס לישראל לצורך מעבר לגדה המערבית, הינו באיסור כללי על מעברם של סטודנטים מרצועת עזה לגדה המערבית לצורך לימודים. בקשותיהם של העותרים לקבלת מידע אודות מדיניות זו לא נענו. עם זאת, מדברי נציגת המשיב 1 ומהניסיון בשטח, עולה כי האיסור על מעברם של סטודנטים בין רצועת עזה לגדה המערבית חל, מבלי שנבדק האם מפלוני נובעת סכנה ביטחונית כלשהי ואם אכן כך הדבר, האם ניתן למזער אותה מבלי לשלול את זכויותיו היסודיות.

62. גישה זו אינה סבירה. היא מתעלמת מהאדם העומד בפני הרשות – משאיפותיו ומרצונו לרכוש השכלה, לסייע למשפחתו, להתפתח ולתרום לסביבתו. היא אינה הולמת את ההכרה העמוקה של שיטת המשפט הישראלית בזכויות הפרט. היא משקפת מצב הפוך מהנורמה המחייבת, לפיה ימומש חופש תנועה באופן מלא, אלא אם כן קיימת סיבה ביטחונית קונקרטיית וכבדת משקל, המצדיקה את הגבלתו והכפופה לעיקרון המידתיות.

המדיניות הגורפת של המשיב 1 פוגעת בזכות הטיעון

63. האיסור על מעברם של העותר 1 ושל סטודנטים אחרים מרצועת עזה לגדה המערבית פוגע בזכות הטיעון, שהרי תנועתם מוגבלת בלי שניתנת להם אפשרות להשיג על ההגבלה ולהעמיד את בקשותיהם לבדיקה פרטנית. מן המפורסמות הוא כי רשות מנהלית לא תפגע באדם אלא אם ניתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו בעניין. ראו בג"ץ 3/58 ברמן נ' שר הפנים, פ"ד יב 1493, 1508.

64. הכלל הינו, כי אף אם הפונה שייך לקבוצת אנשים שבקשותיהם עשויות להיות מסורבות, על הרשות מוטלת חובה לאפשר לפונה להראות, כי אף הוא זכאי שבקשתו תיענה בחיובי. פרשת לטביה, בפסקה 33. לעניין זה אין נפקא מינה אם קיום הבדיקות הפרטניות יחייב את הרשות המנהלית להשקיע עבודה, בשל מספרם הרב של הפונים :

"לא ברור מדוע העובדה שמדובר בנפגעים פוטנציאליים רבים, מצדיקה את היעדר השימוע הפרטני. האם משום שמספר הנפגעים הפוטנציאליים הוא רב יותר, ניתן לוותר על מה שהוא מוצדק וראוי, קודם קבלת החלטה כה פוגעת בכיס של כל אחד מן העובדים?" (שם, שם)

65. בפרשה לטביה, חרף ממצאים מבוססים בדבר תופעה רחבת היקף של תארים שהתקבלו במרמה, ואף על פי שלבעלי התואר ניתנו הזדמנויות שונות להשיג על הסירוב

להכיר בו בדיעבד, בית המשפט פסל את הניסיון להחיל "דין שווה על אלפי אנשים שונים" (שם, בעמ' 892). זאת, כשמדובר היה בהכרה בתואר, שתעניק הטבות כספיות ומקצועיות: על אחת כמה וכמה פסולה ההחלטה הגורפת, כאשר מדובר בהחלטה להגביל זכויות יסוד של הפרט.

66. זאת ועוד: בית משפט זה נתן דעתו על השימוש בגיל כעילה לפסילה, מבלי שמתבצעת בדיקה פרטנית:

"על המדינה להראות בעתירה שלפנינו מדוע נבחר המבחן של גיל המקסימום ולא מבחן שהוא פוגעני פחות, שעניינו בדיקה אינדיבידואלית של כושרם של המועמדים השונים" (בג"צ 6778/97 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לבטחון פנים, פ"ד נח(2) 358, בעמ' 367)

בפרשה הנ"ל, בוטלו נהלים אשר פסלו מועמדים למשרות ציבוריות על בסיס גיל, בלי שניתנה למועמדים הזדמנות להראות שהם מתאימים לתפקיד. נקבע, כי אל לרשות מנהלית ליחס תכונות פוסלות לפלוני על בסיס גילו, מבלי לבדוק האם תכונות אלו אכן מתקיימות בו (שם, בעמ' 370). ראו גם פרשת רקנט, בעמ' 595.

סירובו של המשיב 1 לאפשר את מעברו של העותר 1 פוגע בזכויותיו בניגוד לעקרון המידתיות

67. למען הזהירות יובהר, כי אף אם קיים מידע אודות סכנה ביטחונית ספציפית שלכאורה נובעת מן העותר 1, על המשיב 1 לאזן בינה לבין זכויותיו לחופש התנועה ולזכויות נגזרות כגון הזכות לחופש העיסוק והזכות לחינוך. זאת, בין היתר, בשל המשקל הנכבד שיש להעניק לזכויותיו אלה וכן בשל חובתו של המשיב 1 למצות אפשרויות אחרות אשר תפחתנה את הסיכון הביטחוני – אם בכלל קיים כזה סיכון – תוך פגיעה פחות חמורה בזכויות הפרט (ראו סעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו; סעיף 4 לחוק יסוד: חופש העיסוק וכן הפסיקה שתצוטט להלן).

68. יוזכר, כי לזכויות אלו בשטחים שלושה מקורות עיקריים: ראשית, עקרונות היסוד של המשפט הישראלי, אשר חלים על פעולותיהם של המשיבים בהיותם נמנים על רשויות המדינה. בג"צ 3940/92 ג'ראר נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד מז(3) 298, בעמ' 305.

69. שנית, הדין הבינלאומי, המקנה הגנות וזכויות לתושבי שטח שנתון לתפיסה לוחמתית. זאת, בין אם מדובר בתקנות בדבר דיניה ומינהגיה של המלחמה ביבשה, הנספחות לאמנת האג משנת 1907 (להלן: "תקנות האג"), אשר חלות ישירות בהיותן נמנות על המשפט המינהגי, ובין אם מדובר בסעיפים ההומניטאריים של אמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה 1949 (להלן: "אמנת ג'נבה הרביעית") אשר, לפי עמדתם של העותרים, גם הם חלק מהמשפט המינהגי, ולפי עמדתם של המשיבים, חלים

על האזור מכוח הסכמתם. ראו בג"צ 393/82 גימעיית אסכאן אלמעלמון אלתעאוניה נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד לז(4) 785, 792 (להלן: "פרשת גימעיית אסכאן") בג"צ 7015/02 עגוריי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נו(6) 352, 358 (להלן: "פרשת עגוריי") ; בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל (טרם פורסם) (להלן: "פרשת חוף עזה"), בפסקה 3; בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל (טרם פורסם), בפסקות 14 ו-57 (להלן: "פרשת מראעבה"). אמנות אלו מציבות את זכויות האדם במרכז השיקולים ההומניטאריים, שחובה על המפקד לשקול. בג"צ 10356/02 הס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח(3) 443, בעמ' 455.

70. שלישית, המשפט הבינלאומי ההסכמי, דהיינו, אמנות שאושרו על ידי מדינת ישראל, ואשר לגביהן בית המשפט הנכבד הביע נכונותו להניח, כי הן חלות באזור. ראו פרשת מראעבה, בפסקה 27; בג"צ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל (טרם פורסם), בפסקה 15 (להלן: "פרשת בית לחם"); בג"צ 13/86 שאהין נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד מא(1) 197, 210 (להלן: "פרשת שאהין").

חופש התנועה

71. סירובם של המשיבים לאפשר את מעברו של העותר 1 פוגע בזכותו לחופש התנועה, שהיא זכות שהשתרשה עמוקות במערכת המשפט הישראלית והבינלאומית.

72. בשורה ארוכה של פסקי דין, הכיר בית משפט זה בחשיבות חופש התנועה, הן כזכות בפני עצמה והן כמפתח למימוש זכויות יסוד אחרות. ראו, למשל, בג"צ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1, 59 (להלן: "פרשת חורב") (חופש התנועה כביטוי לאוטונומיה של הרצון הפרטי); בג"צ 672/87 עתאמללה נ' אלוף פיקוד הצפון, פ"ד מב(4) 708, 710 (להלן: "פרשת עתאמללה").

73. יוזכר, כי הזכות לחופש התנועה הוכרה בהקשר הקונקרטי של האוכלוסייה הפלסטינית, החיה בגדה המערבית וברצועת עזה. ראו, למשל, פרשת שאהין, בעמ' 210; פרשת בית לחם, בפסקה 15. פסקי הדין הנ"ל מעגנים את ההגנה הרחבה, שמוענקת לחופש התנועה מכוח הדין הבינלאומי. ראו, למשל, סעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם משנת 1948; סעיף 12 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות, 1966.

חופש העיסוק

74. סירובו של המשיב 1 לאפשר את מעברו של העותר 1 לגדה המערבית פוגע קשות בזכותו לחופש העיסוק, שהיא זכות יסוד חוקתית, שעקרונותיה חלים על המשיבים

בטיפולם בבקשות של סטודנטים פלסטינים. ראו חוק יסוד: חופש העיסוק. ראו גם, בין רבים אחרים, בג"צ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות נ' שר האוצר, פ"ד נא(4) 367, בעמ' 382; בג"צ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"ד מח(5) 412, בעמ' 434; בג"צ 1/49 בז'רנו נ' שר המשטרה, פ"ד ב 80, בעמ' 82 ("לכל אדם קנויה זכות טבעית לעסוק בעבודה או במשלוח יד אשר יבחר לעצמו").

75. לעותר 1 אין אפשרות ללמוד ריפוי בעיסוק במסגרת אחרת, מלבד התכנית באוניברסיטת בית לחם. חסימת הדרך לבית לחם, אפוא, שוללת לחלוטין את זכותו של העותר 1 לעסוק במקצוע בו הוא בחר. זאת ועוד: הטלת איסור על מעברם של העותר 1 ושל סטודנטים אחרים מעזה לגדה המערבית, מביאה לכך כי לאף תושב עזה לא יותר לממש את זכותו ללמוד ולעסוק בריפוי בעיסוק. הטעם לכך הינו, כי אוניברסיטת בית לחם אינה ממשיכה לרשום סטודנטים נוספים מרצועת עזה, וסטודנטים מרצועת עזה כבר אינם מבקשים להירשם, בשל כך שידוע כי אלה לא יורשו להגיע לגדה המערבית.

76. אוניברסיטת בית לחם הסכימה, באופן זמני וחריג, לאפשר לעותר 1 ולתשעה עמיתיו ללמוד ריפוי בעיסוק מבלי להיות נוכחים בבית לחם, וזאת רק עד שתוסדר כניסתם לקמפוס. האוניברסיטה אינה מוכנה להציע אפשרות זו לסטודנטים נוספים. ודוק: מאז שסורבו העותר 1 ועמיתיו מלהיכנס לבית לחם, לא נרשם אף סטודנט נוסף מרצועת עזה לתוכנית לריפוי בעיסוק, וזאת למרות רצונם של אוניברסיטת בית לחם והתורמים הנורווגים להכשיר תושבי עזה בתחום זה. בית המשפט הנכבד מתבקש לשקול גם תוצאה זו של החלטתו של המשיב 1, דהיינו שלילת האפשרות של תושבי עזה האחרים ללמוד ריפוי בעיסוק, וזאת אפילו באמצעות "שלט רחוק". ראו, לעניין זה, דבריו של סגן קנצלר אוניברסיטת בית לחם, בסעיפים 15-16 לכע/14.

77. באשר לבקשתו של העותר 1, יודגש, כי הוא בחר את לימודיו בתחום הריפוי בעיסוק, לאחר שהחל להתנדב בסהר האדום וראה את הצורך בשירותי בריאות. לדבריו:

"התנדבות זו נתנה לי את הסיפוק שיש במתן עזרה לאנשים. אהבתי לאנושות גרמה לי למצוא סיפוק, סיפוק שאני לא יכול למצוא בהתנדבות או עבודה מסוג אחר שאין בה את המגע האנושי עם האנשים" (סעיף 8 לתצהירו).

תחום העיסוק בו בחר העותר 1 להגשים את עצמו, הינו תחום הריפוי בעיסוק.

הזכות לחינוך

סירובם של המשיבים להתיר את מעברו של העותר 1 מעזה לגדה המערבית פוגע גם בזכותו לחינוך, שהיא זכות המוגנת הן על ידי המשפט הבינלאומי והן על ידי המשפט הישראלי. ראו סעיף 26 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם; סעיף 13 לאמנה הבינלאומית בדבר

זכויות כלכליות, חברתיות, ותרבותיות, אמנה 1037, כרך 31 ע' 205 וכן הערה כללית מס' 13 על יישומה של האמנה משנת 1999; בג"צ 2599/00 יתד-עמותת הורים לילדי תסמונת דאון נ' משרד החינוך, פ"ד נו(5) 834, בעמ' 842 (להלן: "פרשת יתד"); בג"ץ 1554/95 עמותת "שוחרי גיל"ת" נ' שר החינוך, התרבות והספורט, פ"ד נ(3) 2, בעמ' 27 (חובה על המדינה להבטיח חירות ובחירה בחינוך). ההכרה בחשיבות החינוך אף קדמה לשיטת המשפט הישראלית ולמשפט הבינלאומי, והיא עוגנה כבר במשפט העברי. שם, בעמ' 843.

מידתיות

78. על המשיבים לנקוט זהירות בשימוש בסמכותם להגביל את תנועתם של תושבי עזה. עליהם להשתכנע כי הדבר דרוש לשם קידום אינטרס ביטחוני כבד משקל, וכי ההגבלה הספציפית תקדם אינטרס זה. ראו בג"צ 672/87 עתאמללה נ' אלוף פיקוד הצפון, פ"ד מב(4) 708:

"כל מידה של פגיעה בחופש התנועה חייבת להיות תולדה של העמדת שני הערכים, זה מול זה, והשכנוע כי הפגיעה אכן מתחייבת למען השגת המטרה הביטחונית הספציפית שהיא באה למנוע" (בעמ' 710).

79. דרישת המידתיות נותנת ביטוי לחשיבותן של זכויות האדם שנפגעות וכן למרכזיות של האדם, בעל הזכות, אשר סופג את הפגיעה ואשר עשוי לסבול ממנה. אף כאשר קיים חשש ביטחוני, יש לנהוג משנה זהירות בטרם יוחלט לפגוע בזכויותיו של הפרט, למען טובת הכלל.

80. לצורך זה, נקבעו שלושה מבחני משנה לעיקרון המידתיות. מבחן המשנה הראשון, מבחן האמצעי המתאים או האמצעי הרציונאלי, דורש התאמה בין האמצעי שננקט לבין המטרה אותה מבקשת הרשות המנהלית להשיג. מבחן המשנה השני דורש מהרשות למזער את הפגיעה לפרט ככל שניתן, דהיינו, לבחור באמצעי שפוגע בפרט במידה הקטנה ביותר. מבחן זה מטיל על הרשות חובה לבדוק חלופות לאמצעי הנבחר, שפגיעתם – פחות חמורה. מבחן המשנה השלישי מחייב, כי הנזק שנגרם לפרט מהאמצעי שנבחר יהיה ביחס ראוי לתועלת שתופק מן הפעולה הפוגעת. ראו בג"צ 2056/04 הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל, פ"ד נח(5) 807 (להלן: "פרשת בית סוריק"), בעמ' 839; בג"צ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל (טרם פורסם), בפסקה 15.

81. מדיניותו של המשיב אינה עומדת במבחנים אלה. בהיעדר מידע בטחוני ספציפי אודות העותר 1, לא ניתן לקבוע כי בנסיעתו גלומה סכנה כלשהי, ובכך מתערער הקשר בין המטרה הביטחונית לבין ההגבלה.

82. אף אם קיים קשר רציונאלי בין האמצעי לבין המטרה, החלטתו של המשיב 1 מהווה אמצעי דראסטי, הרבה מעבר לנדרש, לשם מזעור סכנה ביטחונית, אשר לכאורה גלומה בשהייתו הקצרה של העותר 1 בישראל לצורך המעבר. אם, לדידם של המשיבים, נשקפת סכנה ספציפית מכניסתו של העותר 1 לישראל לצורך מעבר בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית, על המשיב למצות חלופות בטרם ישלול את זכותו של העותר 1 לעבור בין שני המקומות.

83. כך, למשל, אם המשיבים סבורים כי גלומה סכנה בכניסתו של העותר 1 לשטחי ישראל לצורך מעבר לגדה המערבית, אזי המשיבים יכולים להגביל את משך הזמן בו יותר לעותר 1 לשהות בישראל, לצורך המעבר, לשעות ספורות; המשיבים יכולים להסדיר ליווי של העותר 1 וסטודנטים נוספים, במשך הנסיעה בין עזה לגדה המערבית; המשיבים יכולים להסדיר נסיעות סדירות, בהתאם למועדיה של השנה האקדמית, לשם מעברם של סטודנטים בין עזה לגדה המערבית.

84. יוזכר, כי ביום 15.11.2005 נחתם הסכם בין ישראל לרשות הפלסטינית, בו נקבע כי עד התאריך 15.12.2005 תוסדרנה שיירות אוטובוסים אשר תסענה נוסעים בין הגדה המערבית לבין רצועת עזה. זאת, בהתאם להתחייבויות הבינלאומיות של מדינת ישראל לאפשר מעבר בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית (סעיף 31(8) להסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה). ראו גם פרשת עג'ורי בעמ' 369. למרבית הצער, לא היה בהתפתחות זו לשנות את דעתו של המשיב 1 באשר למניעת מעברו של העותר 1.

85. עם זאת, יודגש, כי שאלת מתן היתר לעותר 1 לעבור לגדה המערבית הינה סוגיית נפרדת מן האופן בו היתר זה ימומש. בין אם ההסכם מיום 15.11.2005 יושם ובין אם לאו, בין אם הסדר הנסיעה יהיה בדרך של שיירת אוטובוסים ובין אם בדרך אחרת, קיים מספר רב של חלופות לשלילה המוחלטת של זכויותיהם של העותר 1 ושכמותו, אשר יכולות כבר עכשיו לתת מענה לשיקול הביטחוני הנטען, וזאת בטרם יחלו לימודיו של העותר 1 ביום 16.1.2005.

86. לבסוף, הפגיעה בזכויותיהם של כל בעלי הזכויות הרלוונטיות לענייננו – הסטודנטים, וביניהם העותר 1, המבקשים לנסוע, והמטופלים, תושבי עזה, המבקשים לקבל שירותי בריאות מסוג הריפוי בעיסוק – חמורה מדי מלעמוד במבחן המשנה השלישי, דהיינו, היחס בין הנזק הנגרם מן הפגיעה לבין התועלת שלכאורה תופק ממנה. זאת, בין היתר, בשל חומרת הפגיעה באפשרותם של צעירים המתגוררים בעזה, והעותר 1 ביניהם, להתפתח ולרכוש השכלה, ולאור רמת הצורך של האוכלוסייה לשיקום בדרך של ריפוי בעיסוק.

על המשיבים חלה חובה לכבד את האינטגרליות של רצועת עזה והגדה המערבית כיחידה טריטוריאלית אחת

87. מניעת מעברם של סטודנטים בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית פוגעת באינטגרליות ובמבנה השלטוני של השטחים הפלסטינים, בניגוד לדין. המשיבים טענו בפני בית משפט נכבד זה, כי רצועת עזה והגדה המערבית הן יחידה טריטוריאלית אחת. טיעון זה התקבל על ידי בית המשפט, בהתאם להתחייבויות הבינלאומיות של מדינת ישראל ובהתאם להיסטוריה ולאופיו של האזור:

”שני האזורים הם חלק מארץ-ישראל (Palestine) המנדטורית. הם נתפסו בתפיסה לוחמתית על-ידי מדינת ישראל. מבחינה חברתית ופוליטית, נתפסים שני האזורים על-ידי כל הנוגעים בדבר כיחידה טריטוריאלית אחת ... (פרשת עגורי, בעמ' 369).

88. הכרה זו הינה בהתאם לסעיף 11 ל"הסכם ביניים ישראל-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה", אשר נחתם בווינגטון ביום 28.9.95 (כתבי אמנה, 33, 1071) (להלן: "הסכם הביניים"), הקובע:

“The two sides view the West Bank and the Gaza Strip as a single territorial unit, the integrity and status of which will be preserved during the interim period”.

ראו גם סעיף 31(8) להסכם.

89. מעמדו של הסכם הביניים אינו מוגבל למישור המדיני. ההסכם מהווה חלק מהמשפט הפנימי החל ברצועת עזה ובגדה המערבית, בין היתר מכוח התחיקה הצבאית (ראו פרשת מראעבה, בפסקה 20; פרשת חוף עזה, בפסקה 11; מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (יהודה והשומרון) (מס' 7), התשנ"ו-1995; מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (אזור חבל עזה) (מס' 5), התשנ"ו-1995). קביעה זו נעשתה על ידי הרכב של תשעה שופטים של בית משפט נכבד זה, אשר הסתמך על המקורות הנזכרים לעיל ופסק, פה אחד, כי: "להסכם זה ניתן תוקף באזור" (פרשת מראעבה, פסקה 20).

90. מכוח הסכם הביניים נמסרה האחריות לניהול החיים האזרחיים לידי הרשות הפלסטינית, האחת והיחידה, הפועלת הן ברצועת עזה והן בגדה המערבית. במסגרת זו, נמסרה לרשות הפלסטינית אחריות, בין היתר, בתחומי הבריאות (סעיף 17 לנספח ג' להסכם הביניים) והחינוך (סעיף 9 לנספח ה"ל). הרשות הפלסטינית יסדה מוסדות לניהול האזור ולטיפול בצרכיו, לרבות משרד בריאות פלסטיני אחד ויחיד ומשרד להשכלה ולהשכלה גבוהה פלסטיני אחד ויחיד. תפקוד המערכות האלה מחייב גישה של סטודנטים ושל אנשי רפואה לשני חלקי האזור, הן לגדה המערבית והן לרצועת עזה. סניפים של משרדי הבריאות והחינוך הפלסטינים מתפקדים הן בגדה המערבית והן ברצועת עזה, והם שלוחות של משרד בריאות אחד ומשרד חינוך אחד, אשר גולשים על

עזה ועל הגדה המערבית כיחידה אחת. מוסדות בריאות ומוסדות חינוך פועלים בשני חלקי האזור. ההגבלה הגורפת על מעברם של סטודנטים, ביניהם סטודנטים בתחום הבריאות, פוגעת במערכות אלה ובמסגרת השלטונית הקיימת, אשר מעוגנת בדין החל באזור.

על המשיבים חלה חובה לכבד את הזכות לבריאות ולאפשר מתן סיוע הומניטארי

91. על מדינת ישראל מוטלת החובה לתת סיוע הומניטארי ולאפשר מתן סיוע הומניטארי שיבטיח קיום חיים תקינים ברצועת עזה. אחריות זו משתרעת על מגוון צרכיה של האוכלוסייה המתגוררת באזור. ראו בג"צ 10356/02 הס נ' כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח(3) 443:

"חובת המפקד לדאוג לתקינות סדרי החיים באיזור מתפרשת על כל מישורי החיים וחורגת מעבר לענייני בטחון וצרכים קיומיים מיידיים. היא חלה על צרכי החיים המגוונים של התושבים, ובהם צרכי סעד, תברואה, כלכלה, חינוך, חברה וכיוצא באלה צרכים שאדם בחברה מודרנית נזקק להם" (עמ' 460).

חובה זו באה להבטיח "צמיחה, שינוי והתפתחות" (פרשת ג'מעית אסכאן, בעמ' 804). ראו סעיף 43 לתקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה משנת 1907, הנספחות להסכם האג הרביעי משנת 1907. ראו גם פרשת חוף עזה, בפסקה 9.

92. מרכיב מהותי של חובה זו הינו מתן מענה לצרכים הבסיסיים של החברה, ובמרכזם שירותי בריאות וצרכי סעד. ראו, לעניין זה, בג"צ 4764/04 רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה, פ"ד נח(5) 385, לפיו על מפקד האזור "להבטיח את תפעולם הראוי של מוסדות הרפואה" (בעמ' 395). ראו גם סעיף 56 לאמנת ג'נבה הרביעית.

93. באחריות זו גלומות שתי חובות: הראשונה, חובה פוזיטיבית לדאוג לצרכים השוטפים של האוכלוסייה האזרחית בייחוד בתחום הבריאות, והשנייה, חובה נגטיבית להימנע מלהפריע למתן שירותים אלה על ידי ארגוני סיוע חיצוניים וכן על ידי תושבי האזור עצמם. חובות אלה מעוגנת, בין היתר, בסעיפים 55, 56, ו-59 לאמנת ג'נבה הרביעית; בסעיף 25(1) להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948); בסעיף 12(1) לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות; ובסעיף 24(1) לאמנת האו"ם בדבר זכויות הילד, 1989 (המעגנת את "זכותו של הילד להנאה מבריאות ברמה הגבוהה ביותר הניתנת להשגה"). לחובות הבינלאומיות האלה קיימת חובה מקבילה במשפט הפנימי הישראלי, המכיר בזכות לחיים, הנגזרת מן הזכות לכבוד האדם. רע"א 4905/98 גמזו נ' ישעיהו, פ"ד נח(2) 360, 376; בג"צ 161/94 אטרי נ' מדינת ישראל (לא פורסם).

94. על המשיב 1 חלה חובה לא רק לדאוג לצרכים המיידיים של האוכלוסייה, אלא גם לאפשר את התפתחותה ואת צמיחתה לטווח הארוך. ראו פרשת ג'מעית אסכאן, בעמ' 804. חובה זו נובעת מהדין הבינלאומי והיא נותנת ביטוי ליחסים ה"מורכבים" הקיימים בין ישראל לבין פלסטינים, תושבי האזור, אשר תלויים בישראל, בשל השליטה הישראלית בתנועתם של תושבים פלסטינים (פרשת סיף, בעמ' 77). ראו גם תקנה 43 לאמנת האג הרביעית משנת 1907 (המשקפת את הדין המינהגי); בג"צ 202/81 טביב נ' שר הביטחון, פ"ד לו (2) 622, בעמ' 629.

95. ישראל הכירה בחובה זו, והיא התחייבה לאפשר את פיתוח רצועת עזה בהחלטת הממשלה מיום 6.6.2004 לאישור תכנית ההתנתקות מרצועת עזה. ישראל התחייבה לתמוך בקידום "תהליך הרפורמות, בניית המוסדות ושיפור הכלכלה ורווחת התושבים הפלסטיניים" (החלטה מס' 1996, נספח א', סעיף 1(ד)) וכן "בפיתוח מקורות תעסוקה ברצועת עזה ובאזורים הפלסטיניים באיו"ש, על ידי גורמים בינלאומיים" (שם, בסעיף 10(ה)).

96. מניעת מעברם של סטודנטים בין עזה לגדה המערבית בכלל, ומניעת מעברו של העותר 1 בפרט, חוסמת את ההתפתחות של החברה האזרחית הפלסטינית ומונעת ממנה גישה לשירותי בריאות חיוניים, ביניהם ריפוי בעיסוק. כאמור לעיל, בעזה עובד מטפל אחד בלבד המוסמך בתחום הריפוי בעיסוק. אין בעזה מוסדות להכשרת מרפאים בעיסוק. מניעת מעברו של העותר 1 לגדה המערבית מונעת ממנו לרכוש את הכלים, הנדרשים לסיפוק הצרכים ההומניטאריים של רצועת עזה. מניעה זו מהווה הפרה של חובתם של המשיבים לאפשר מתן סיוע לאוכלוסייה האזרחית החיה בעזה.

97. עתירה זו נתמכת, בין היתר, בתצהירים של העותרים 1-3 שנחתמו בפני עורך דין בעזה ונשלחו לח"מ, לאחר תיאום טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותרים לבין באי-כוחם, בית משפט נכבד זה מתבקש לקבל את תצהירי העותרים ואת ייפויי הכוח שגם הם נחתמו בפני עורך דין בעזה ונשלחו בפקס.

לאור כל האמור, בית המשפט מתבקש להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובתם של המשיבים, להפוך אותו למוחלט.

קנת מן, עו"ד

שרי בשי, עו"ד

באי-כוח העותרים